

LA TRADUCCIÓ I LA INTERPRETACIÓ JURÍDIQUES EN ELS SERVEIS PÚBLICS: DEFINICIÓ DE QÜESTIONS CLAU, REVISIÓ DE POLÍTQUES I DELIMITACIÓ DEL PÚBLIC DE LA TRADUCCIÓ I LA INTERPRETACIÓ JURÍDIQUES EN ELS SERVEIS PÚBLICS

Melissa Wallace*
Esther Monzó Nebot**

Resum

Aquesta secció monogràfica de la *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law* presenta els resultats de sis perspectives crítiques sobre els reptes que plantegen per a les institucions públiques les polítiques i les pràctiques de traducció i interpretació en les societats modernes. Amb una mirada crítica i empírica, els articles que s'hi recullen ofereixen dades i reflexions sobre la importància de la disponibilitat lingüística en el gaudi de drets fonamentals i en possibilitar que les institucions executin el seus mandats amb eficiència. L'article introductor revisa la funció dels serveis públics en les actuals societats multilingües, i també de la traducció i la interpretació en el marc de les polítiques que regeixen la disponibilitat lingüística. Tot seguit, examina teories més o menys implícites, sovint contradictòries, de la traducció i la interpretació amb un breu debat sobre les funcions que s'atribueixen, de forma prescriptiva o descriptiva, a traductores i intèrprets. Finalment, es presenten els articles de la secció monogràfica, que s'estructuren al voltant de dos eixos: a) una revisió de pràctiques que forneix dades per a la definició i la reforma de les polítiques públiques, i b) una revisió fonamental de la funció mateixa de la traducció i la interpretació en els serveis públics (TISP) a través d'estudis que ofereixen comparatives de les necessitats i de les percepcions de la TISP en àmbits diversos, com també dels reptes que ha d'afrontar la formació davant les realitats emergents.

Paraules clau: traducció i interpretació jurídiques; polítiques de traducció; disponibilitat lingüística; justícia social; minories; multilingüisme; drets lingüístics; migració.

LEGAL TRANSLATION AND INTERPRETING IN PUBLIC SERVICES: DEFINING KEY ISSUES, RE-EXAMINING POLICIES, AND LOCATING THE PUBLIC IN PUBLIC SERVICE INTERPRETING AND TRANSLATION

Abstract

This monographic section of the Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law presents the findings of six critical perspectives on translation and interpreting policies and practices in modern societies that pose challenges for public institutions. Taking a critical and empirical stance, the papers provide data and reflections on how language access is critical to fulfilling fundamental rights and ensuring the ability of institutions to implement their mandates effectively. The introductory article reviews the role of public services in present-day multilingual societies and of translation and interpreting in relation to the policies governing language access. It goes on to review conflicting implicit theories of translation and interpreting by providing a brief discussion of the roles prescribed and described for translators and interpreters. Finally, it proceeds to present the papers, which are constructed around two axes: (a) an examination of practices capable of providing evidence for policy redesign and reform; and (b) a fundamental review of the role of public service interpreting and translation (PSIT) itself, conducted by means of comparative studies which examine the needs and perceptions of PSIT in various domains, and the challenges of training in the face of emerging realities.

Keywords: legal interpreting and translation; translation policies; language access; social justice; minorities; multilingualism; language rights; migration.

* Melissa Wallace, lectora de Traducció i Interpretació del Departament de Llengües i Literatures Modernes de la Universitat de Texas, campus de San Antonio (Estats Units) i coordinadora del Postgrau en Estudis de Traducció i Interpretació. melissa.wallace@utsa.edu 0000-0002-7522-7969.

** Esther Monzó Nebot, professora titular del Departament de Traducció i Comunicació, Universitat Jaume I (Espanya), directora del Màster Universitari en Investigació en Traducció i Interpretació i coordinadora del grup de recerca Traducció i Postmonolingüisme (TRAP). monzo@uji.es 0000-0001-5658-9967.

Citació recomanada: Wallace, Melissa, i Monzó Nebot, Esther. (2019). La traducció i la interpretació jurídiques en els serveis públics: definició de qüestions clau, revisió de polítiques i delimitació del públic de la traducció i la interpretació jurídiques en els serveis públics. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 71, 1-12. <https://doi.org/10.2436/rid.i71.2019.3311>

Sumari

- 1 Polítiques, pràctiques i protocols per al multilingüisme: revisions necessàries
  - 2 El lloc de la traducció i la interpretació en els serveis públics
  - 3 Una reconceptualització de la interpretació i la traducció per als serveis públics
  - 4 La secció monogràfica
    - 4.1 Revisions de polítiques i pràctiques
    - 4.2 Quina traducció i quina interpretació per als serveis públics? Percepcions i expectatives
  - 5 Conclusions
- Bibliografia

1 Polítiques, pràctiques i protocols per al multilingüisme: revisions necessàries

En les darreres dècades, el poder simbòlic de la llengua en les relacions socials i culturals, però també personals, s'ha anat reconeixent cada vegada més àmpliament, cosa que es reflecteix en l'increment de la reflexió sobre les polítiques lingüístiques i de la regulació explícita d'aquestes polítiques. L'augment del reconeixement només es pot atribuir en part als canvis provocats per la globalització dels conflictes, de les relacions econòmiques, de les cadenes de producció o dels contactes personals. Un esperó igualment important n'han estat les reaccions contra una negació normalitzada i políticament interessada de la diversitat, unida a la generalització del coneixement del nostre dret a l'esfera pública, en termes de Habermas (1962), això és, el dret compartit a participar en les deliberacions i les decisions polítiques. No es pot seguir ignorant que aquesta esfera pública és ara multilingüe, però, tot i així, les polítiques monolingües segueixen afavorint l'anhel d'hegemonia de les llengües occidentals més poderoses —i de les idees que s'hi vehiculen.

Davant el callament de la natura essencial i instrumental del multilingüisme, que exclou les diferents minories (lingüístiques), s'aixequen veus que s'oposen a les polítiques tàcites de les pràctiques monolingües d'institucions i individus (vegeu, entre d'altres, Phillipson, 1990; Lippi-Green, 1994; Skutnabb-Kangas, 1999; Blanchet, 2016) i que reclamen mesures per arranar els considerables obstacles econòmics, administratius i ideològics que entrebanquen el suport i el manteniment de la diversitat lingüística i cultural (The Study Group on Language at the United Nations, 2018). Amb el pretext de mesures que malden per una eficiència de costos, es mantenen les polítiques flagrantment discriminatòries i assimilacionistes dels grups dominants, les quals s'han acabat desemmascarant en els estudis conductuals, culturals, sociològics, filosòfics i polítics.

Tanmateix, en aquesta benvinguda onada de canvis, el silenci de les polítiques de traducció és atüidor. I, això no obstant, “no hi ha política *lingüística* sense política *de traducció*” (Meylaerts, 2011: 744; vegeu especialment Diaz Fouces, 2002). Tot i que la solució adoptada sigui callar la possibilitat mateixa de la traducció, la posició d'una societat respecte de la disponibilitat de serveis d'interpretació i de traducció en fa palesa l'actitud envers la diferència (Monzó Nebot, 2018). Quan la importància de protegir els drets d'altri és cabdal, també ho és la traducció (vegeu Miller, 2001; Giridhar, 2011; Abel, 2013; Nakane, 2013; Gómez Guzmán, 2018).

Una política de serveis públics que prioritzi l'accés en condicions d'igualtat requereix, en les societats contemporànies, una política de multilingüisme que inclogui una política de traducció, això és, una guia per prendre decisions i per actuar en el món real en l'àmbit de la disponibilitat lingüística i per confeccionar protocols sistemàtics per a procediments i interaccions on el multilingüisme vehiculat a través de la traducció és una realitat diària. Aquestes polítiques de disponibilitat lingüística mitjançada per la traducció presenten inevitablement diferències notables entre sistemes (Ozolins, 2010) en funció de les seves condicions marc, entre les quals s'ha destacat especialment la tradició d'un país en la lluita pels drets (Ozolins, 2000: 24). Les interaccions multilingües en els serveis públics ofereixen un context ben ric per analitzar, en la concurrència de diferents diversitats lingüístiques, les jerarquies en què les societats organitzen les llengües i les varietats lingüístiques (Blommaert, Collins i Slembrouck, 2005: 198). Aquest volum desvela les polítiques tàcites que menen l'acció en diferents sistemes i confirma que la traducció i la interpretació en els serveis públics (TISP) permet observar les divisions socialment arrelades entre els qui tenen drets i els qui no en tenen.

2 El lloc de la traducció i la interpretació en els serveis públics

En efecte, els drets civils i constitucionals mantenen un lligam indissociable amb la disponibilitat lingüística mitjançada, en l'esfera pública, per la traducció. Això no obstant, la funció de la traducció i la interpretació com a vehicle de la disponibilitat depèn fortament del que entenem que ha de ser i fer un servei públic, i per a qui ho ha de fer. Entenem els serveis públics com a mecanismes de distribució i organització per mantenir l'ordre i la normalitat o com a mitjans per satisfer les necessitats més íntimament vinculades als drets fonamentals? I si optem per fer que els serveis de la *res publica* protegeixin les nostres societats, quins drets hem de tenir en compte? Els drets humans?, els de les persones residents?, els de la ciutadania? Totes aquestes preguntes se'ns plantegen com a conseqüència dels canvis que s'estan succeint en els distints nodes de les xarxes globals que configuren les societats contemporànies. El món empíric exigeix que el món acadèmic i les persones responsables de la formulació de polítiques reconguin les complexitats creixents

del món actual i hi reaccionin (vegeu, entre d'altres, Bauböck, 2006; Cuadra i Staaf, 2012; Blommaert, 2013; Strokosch i Osborne, 2016; Spencer, 2017).

Mentre esperem respostes que puguin generar consens i recursos científics, socials i polítics, la TISP fa possible el multilingüisme en una multitud d'espais, amb polítiques de traducció i d'interpretació més o menys espontànies i més o menys estratègiques, amb objectius més o menys burocràtics i més o menys emancipadors, i seguint definicions més o menys tradicionals i més o menys innovadores de la traducció i la interpretació. Davant les noves realitats, la investigació en el camp de la TISP ja està generant coneixement i propostes per retre compte de fenòmens emergents de complexitat creixent.

De la interpretació (i la traducció) en els serveis públics, se n'ha dit que és un camp dirigit per les institucions, el resultat de propostes imaginatives que malden per trobar solucions rendibles a demandes reals i urgents (Ozolins, 2000: 32). A més de destacar la natura heterònoma del camp i la dependència de la TISP de les finances públiques, aquesta afirmació fa èmfasi en el fet que són les *institucions* les que necessiten la TISP per poder comunicar-se amb les persones usuàries i poder complir els seus mandats. Això té repercussions importants per a les persones responsables de la formulació de polítiques, ja que és el funcionariat qui necessita que se li reconegui el dret a la interpretació, sense el qual no podria complir les seves funcions (vegeu Gustafsson, Norström i Höglund, en aquest volum). Quan la comunicació amb les persones usuàries no funciona, les normes no es poden donar a conèixer i, per tant, no poden acatar-se, amb la qual cosa l'eficiència de l'Administració és impossible d'assolir i no es pot fer arribar una imatge rendible a les contribuents. Així, la confiança en el conjunt del sistema es veu afeblida (vegeu Strandvik, 2019).

En aquest sentit, la TISP té, efectivament, una doble funció: d'una banda, aporta els mitjans perquè el funcionariat pugui gaudir del seu propi dret a oferir un accés efectiu als serveis bàsics i, de l'altra, garanteix els drets dels individus a accedir a aquests serveis i fer efectiva la seva ciutadania (entesa en un sentit ampli). De fet, la TISP s'ha descrit com una professió nascuda d'una tradició de justícia social i igualtat (Garber, 1997) i ben arrelada en aquesta justícia social (Bancroft, 2015). Aquest arrelament s'ha arribat a idealitzar, però, tot i que ara resultaria ingenu pensar que la traducció i la interpretació permeten corregir en la pràctica els desequilibris de poder social i personal (Angermeyer, 2013), les intèrprets i les traductores dels serveis públics continuen essent els agents que permeten respectar i reconèixer l'alteritat d'aquest món (vegeu Fishman, 1993) i donar a les minories el poder de reclamar el lloc que els correspon en l'esfera pública.

La disponibilitat de serveis de traducció i d'interpretació s'ha vinculat a processos col·lectius de construcció de confiança en comunitats migrants (Çiçek, 2002) i a la integració social d'aquestes comunitats (Hernández Sacristán, 1997); també s'ha vist que un major reconeixement de grups lingüístics altrament minoritzats, a través de serveis de traducció i interpretació, millora l'autoestima i les competències dels grups (Tapio i Takkinen, 2012). A més a més, s'ha constatat que la traducció i la interpretació tenen beneficis importants per als migrants que les exerceixen, i l'exercici mateix s'ha caracteritzat com a signe (Aguilar-Solano, 2015) o mitjà (Pena, 2016) de la seva integració social. Tanmateix, actuar com a traductora o intèrpret també implica obrir la porta a experiències traumàtiques, especialment en contextos delicats (Lipton, Arends, Bastian, Wright i O'Hara, 2002; Doherty, MacIntyre i Wyne, 2010; Crezee, Jülich i Hayward, 2011; Costa i Briggs, 2014; Bancroft, 2017: 209), i més sense la formació adequada. A més, ser *utilitzat* com a intèrpret sense consentiment, com ocorre diàriament arreu del món amb els infants —especialment els migrants—, pot tenir conseqüències emocionals negatives i crear traumes (Gustafsson et al., en aquest volum).

La traducció i la interpretació comporten oportunitats i riscos de gran envergadura. Aquest monogràfic en detecta en àmbits de la traducció i la interpretació jurídiques on encara no disposem de prou dades per basar-hi un disseny de polítiques eficient. La secció se centra en les poblacions vulnerables que possibiliten i alhora necessiten la disponibilitat lingüística, i investiga els efectes de la interpretació (denominada *language brokering* o *intermediació lingüística* quan s'utilitzen infants com a intèrprets) en infants que van haver de mitjançar entre les seves famílies i les administracions (Gustafsson et al. en aquest volum) o les estratègies per generar afinitat amb els infants durant entrevistes amb la policia mitjançades amb intèrprets (Salaets i Balogh en aquest volum). La perspectiva des de l'altre cantó ens l'ofereix una enquesta entre els agents de les forces de seguretat, la qual recull les seves percepcions i creences en l'àmbit de la traducció i la interpretació (Adams i Alonso Rodríguez en aquest volum).

3 Una reconceptualització de la interpretació i la traducció per als serveis públics

Si acceptem que les polítiques són guies per a actuar, especialment quan ho fem col·lectivament, el disseny de polítiques s'ha de basar en un coneixement integral de les possibilitats d'actuació i de les conseqüències de les decisions de caràcter pràctic i estructural. No cal dir que aquest coneixement no es pot obtenir sinó amb una anàlisi detallada del món empíric, dels instruments, els recursos, els processos i les interaccions necessàries per a conduir i millorar les actuacions. Les anàlisis, les dades obtingudes i —el que és més important— la manera com entenem què és *millorar* depenen de la teoria o de la idea que tinguem, més o menys implícitament, del que és la TISP. De la mateixa manera, el valor d'aquesta teoria més o menys implícita dependrà de la capacitat que demostri per orientar les actuacions dintre del seu propi camp d'acció.

Aquestes afirmacions ens inviten, en primer lloc, a estudiar com influeix el que sabem de la TISP en les concepcions que tenim del camp i, en segon lloc, a dissenyar una teoria o a adoptar-ne una de les existents que ens permeti descriure i explicar les complexitats en joc, i explicar-les per poder fer-ne prediccions. Només així podrem detectar on són els nodes del sistema que necessiten millores, quines accions podem posar en marxa i quins riscos impliquen. Això equival a dir que, perquè les pràctiques siguin eficients, calen polítiques eficients, i que, perquè les polítiques siguin eficients, calen dades contrastades sobre el que és eficient i el que no ho és. Al cap i a la fi, les polítiques són judicis sobre el que és possible i desitjable en una situació concreta i sobre com hi volem arribar.

Pel que fa a la traducció i la interpretació, aquestes teories implícites del que pensem que han de ser s'han expressat a través del debat sobre el *rol*, això és, la funció de traductores i intèrprets en el teatre de la interacció. En tota situació triàdica, només la intèrpret o la traductora coneix les tradicions i els marcs de comprensió de les interlocutores. Només la mediadora lingüística pot tenir la imatge de com entenen les altres participants el món empíric, la situació i l'una a l'altra. Atès l'avantatge que tenen, han de preveure i resoldre les diferències oportunes o s'han de limitar a fer de canal o conducte i trobar el material lingüístic més adequat per passar a una llengua L2 el que s'ha dit en L1?

Després d'una primera època en què la metàfora del conducte (Reddy, 1979) va servir d'inspiració per guiar la pràctica i la redacció dels codis deontològics (Merlini, 2015: 28), possiblement per revestir-se d'autoritat i prestigi (Lambert, 2018), un nombre cada cop major d'estudis mostren que les intèrprets actuen seguint la seva pròpia ètica personal (Anderson, 1978; Bot, 2003; Inghilleri, 2008; Valero Garcés, 2016) i transgredeixen les exigències d'imparcialitat que els imposen els codis anant més enllà de les conductes prescrites i intermediant, assumint tasques addicionals i decidint quan està justificat ometre o afegir informació (Bancroft, 2017: 205 i seg.). Disposem d'estudis que apunten que les intèrprets perceben els desequilibris de poder, i que aquesta consciència les porta a anivellar jerarquies recurrent a pràctiques no ortodoxes, com ara ometre i afegir informació (Patel, 2002: 223), de manera que donen i retiren la veu i decideixen quins missatges i participants atenyen l'esfera pública i quan hi arriben.

Ens podem preguntar si la coexistència de pràctiques i prescripcions ortodoxes i heterodoxes ens hi assenyalen un *problema* que podem resoldre o si només és testimoni de la diversitat de contextos, agents, propòsits i requisits que es troben en la TISP. Aquesta segona opció sembla que compta amb un suport creixent, ara que els contorns i el contingut del rol de traductores i —majoritàriament— intèrprets es defineixen com a arrelats i negociats en les interaccions (vegeu, entre d'altres, Mason, 2009; Aguirre Fernández Bravo, en aquest volum). Aquesta heterodòxia possiblement normalitzada assenyalen una necessitat de reconsiderar les teories sobre la TISP; i no ens referim només als codis i principis que guien la pràctica, sinó a com transmetem a les traductores i les intèrprets el que se n'espera. La segona part d'aquesta secció monogràfica revisa assumpcions i aspectes problemàtics de les teories implícites sobre la interpretació en l'àmbit de les llengües de signes (Pérez Senra en aquest volum) i verbals (Aguirre Fernández Bravo en aquest volum) a través de l'estudi de les percepcions de les intèrprets i les usuàries, per a la qual cosa es proposa una eina que permet avaluar les pròpies concepcions sobre el rol de les intèrprets (Aguirre Fernández Bravo en aquest volum). A més, la secció ofereix una revisió crítica d'objectius, reptes i bones pràctiques en la formació de traductores i intèrprets per als serveis públics, on s'assenyalen temes que requereixen major atenció i es proposen noves actuacions (Valero Garcés, en aquest volum).

4 La secció monogràfica

Com hem comentat ja en paràgrafs anteriors, el volum 71 de la *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law* presenta els resultats de sis estudis crítics que acaren els reptes (relativament) nous que plantegen per a les institucions públiques les necessitats de traducció i interpretació de les societats modernes. El nostre objectiu és donar a conèixer les particularitats d'un conjunt de situacions on intèrprets i traductores professionals i no professionals comparteixen espais socials, alhora que detectem els temes i reptes clau que posen traves a la justícia o a la professionalització, per poder proposar, finalment, mesures que acosten les institucions a una gestió eficient tant dels seus objectius com de les seves necessitats de traducció i interpretació.

Les autores adopten una perspectiva crítica davant els reptes amb què s'enfronten les poblacions vulnerables (sol·licitants d'asil, menors, supervivents de violència sexual, etc.) quan han d'interactuar amb serveis públics amb una disponibilitat lingüística deficient per manca de planificació institucional, per una aplicació insuficient o nul·la de les polítiques lingüístiques o per una absència de voluntat política. Cal destacar que les autores d'aquesta secció monogràfica fan avançar el camp definint qüestions clau que afecten les polítiques i les pràctiques, com ara les necessitats de poblacions especialment vulnerables, els efectes de la interpretació en el desenvolupament personal, les percepcions, les expectatives i les experiències de totes les participants en les situacions interpretades i traduïdes o les demandes de formació i de recerca que planteja la TISP. En fer-ho, es miren amb perspectives renovades polítiques cabdals en matèria de comunicació pública i disponibilitat lingüística en una àmplia gamma de serveis públics dintre de l'àmbit de la traducció i la interpretació jurídiques, alguns dels quals comporten dificultats d'accés considerables per a les investigadores. El volum se centra específicament en les bases empíriques indispensables per dissenyar polítiques i protocols, que es complementen amb revisions crítics dels temes clau per a la formació, la pràctica, la recerca i la formulació de polítiques. Cada subapartat inclou tres contribucions amb autores de procedència ben diversa, amb distints parells d'idiomes i poblacions d'usuàries diferents. Des dels centres sanitaris suecs fins als cossos de seguretat de les illes Canàries, les editores d'aquesta secció monogràfica busquen exposar i qüestionar els aspectes locals i globals d'aquesta anàlisi dels nous reptes de la TISP.

4.1 Revisions de polítiques i pràctiques

El volum 71 de la *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law* inclou tres contribucions on s'examinen minuciosament les polítiques i els protocols relatius al multilingüisme vehiculat a través de la traducció i la interpretació en tres àmbits diferents.

Kristina Gustafsson, Petra Höglund i Eva Norström ("Language interpreting and brokering in Swedish public service institutions: the use of children for multilingual communication") investiguen, en les polítiques i les pràctiques de Suècia en matèria de disponibilitat lingüística, la utilització d'infants com a intermediadors lingüístics en els serveis públics. L'estudi d'aquestes autores treu a la llum discrepàncies entre les pràctiques consolidades que prescriuen la intervenció d'intèrprets professionals i una realitat documentada en què els infants actuen habitualment i repetidament com a intermediadors en una àmplia gamma de situacions. A més d'abordar el problema des de la perspectiva de les polítiques dissenyades, les autores fan un pas més enllà i paren l'atenció deguda a la càrrega psicosocial que suposa per als infants l'actuació com a intèrprets (o, millor dit, *intermediadors lingüístics*) a través de l'anàlisi d'un valuós corpus d'entrevistes amb migrants adults que van exercir de mediadors quan eren infants. Les conclusions que planteja l'estudi al voltant de les possibles violacions dels drets dels infants, de la discriminació que van patir les seves famílies i de la manca de seguretat jurídica constitueixen una reflexió de gran abast per a les persones responsables de polítiques.

Heidi Salaets i Katalin Balogh ("Interpreter-mediated questioning of minors (ImQM): the voice of the children and their rapport with interpreters") treballen en l'àmbit dels infants que han de ser entrevistats per agents policials. La seva perspectiva considera tot el personal que hi intervé com a equip, i explora les complexitats de les interaccions conferint un èmfasi especial a les expectatives i les possibilitats respecte del rol de la intèrpret. Sobre la base d'una observació experimental realitzada amb infants flamencs, equips d'entrevistes i intèrprets (de les combinacions hongarès-holandès, italià-holandès i llengua de signes flamenca-holandès), els resultats que obtenen ens donen una perspectiva esclaridora sobre la percepció que els infants tenen del rol de la intèrpret, d'on conclouen que aquesta pot ser cabdal per a la generació de confiança entre els agents i l'infant.

Les autores posen en dubte la neutralitat i la invisibilitat que s'exigeix en la majoria dels codis deontològics de l'àmbit de la interpretació, i presenten com a necessitat indispensable el replantejament integral d'aquests codis per poder explicar la complexitat i satisfer els requisits de les interaccions amb infants.

La contribució de Heather Adams i Paula Alonso Rodríguez ("The linguistic and interpreting needs of security forces in Gran Canaria: a preliminary study") se centra en l'àmbit de les forces de seguretat, i estudia com perceben aquests agents les seves necessitats d'interpretació i traducció i com avaluen les seves experiències amb traductores i intèrprets. Les lliçons extretes de les seves percepcions poden servir tant a les investigadores com a les responsables de polítiques per refinar estudis i propostes. Les necessitats de les forces de seguretat en termes de multilingüisme tenen repercussions greus en les seves possibilitats de preveure i gestionar les amenaces a la seguretat, i la complexitat d'aquest context, com afirmen Adams i Alonso Rodríguez, comença a fer-se visible tant en els treballs acadèmics com en els documents de polítiques. Efectivament, aquest àmbit és un dels menys explorats, la qual cosa fa d'aquesta contribució una font valuosa de dades per a anàlisis futures.

4.2 Quina traducció i quina interpretació per als serveis públics? Percepcions i expectatives

Aquesta part del monogràfic inclou tres estudis que ens inviten a replantejar-nos les nostres nocions sobre la traducció i la interpretació. Els estudis ofereixen eines i dades empíriques sobre pràctiques i percepcions i revisen les assumpcions en què es fonamenta la formació d'intèrprets i traductores per als serveis públics.

La primera contribució d'aquesta part, la signa Elena Aguirre Fernández Bravo ("Interpreter role (self-) perception: a model and an assessment tool"), que ens ofereix un model flexible, basat en estudis previs, per a la descripció del rol de la intèrpret en distints nivells. El model permet moure's entre rols més maquinistes, que prescriuen neutralitat, i d'altres de més intervencionistes. L'autora ofereix nou escales que situen en un continuïum categories flexibles i no prescriptives. Aquesta eina de diagnòstic es pot adaptar per a perfils professionals, per a usuàries finals i per a intèrprets i traductores en formació, perquè aprenguin a avaluar críticament les seves expectatives en qualsevol situació d'interpretació. Aquest model permet filar prim en la descripció, alhora que incorpora el metallenguatge necessari per articular les reflexions. Com suggereix l'autora, l'eina pot contribuir de manera considerable a alinear les expectatives de tots els grups implicats: usuàries, intèrprets, responsables de la contractació i, també, de la formulació de polítiques.

En l'àmbit de la interpretació en llengua de signes en les sales judicials, Belén Pérez Senra ("La interpretación judicial en lengua de signos: una cuestión de rol. La percepción de las intérpretes de lengua de signos de la Comunidad Valenciana de su rol ante el tribunal") duu a terme un estudi empíric que revela una manca de comprensió i coneixement mútua entre els agents que es troben en una sala de vistes. Com l'autora argumenta, les percepcions discrepants compliquen la negociació de posicionaments i de rols, la qual cosa deriva en malentesos entre les persones participants en la vista mitjançada per la intèrpret. L'autora defensa que les concepcions de la interpretació de llengua de signes i del rol de les intèrprets en serveis públics presenten una càrrega ideològica sobre les jerarquies entre participants i entre llengües, i que cal redefinir col·lectivament aquestes concepcions de manera flexible perquè les intèrprets puguin adaptar-se a les diferents demandes que plantegen les situacions.

La contribució de Carmen Valero Garcés ("Training public service interpreters and translators: facing challenges") ofereix una visió global de la formació universitària en l'àmbit de la TISP i en destaca aspectes positius, però també de negatius, que obrin bretxes entre la formació i les demandes socials: unes bretxes que, en últim terme, tenen repercussions en la professionalització del camp. En el moment de fer balanç de les experiències d'investigadores, professionals i formadores en l'àmbit de la TISP, l'article posa en relleu diversos àmbits poc explorats, inclosa la recerca que duu a terme l'estudiantat, la manca d'atenció a la traducció en TISP o la necessitat d'ampliar les nocions de traducció i interpretació en la formació per abastar el que les futures traductores i intèrprets necessitaran en les seves carreres professionals. Es presenten iniciatives de procedència geogràfica variada que han desenvolupat amb èxit protocols educatius. El document reïx a identificar les millors pràctiques i explora diverses sistematitzacions de problemes que comparteixen diferents contextos culturals, amb la qual cosa constitueix una guia per a les reflexions futures sobre el disseny o la reforma de programes de formació.

5 Conclusions

Fa temps que som conscients que la llengua mai no és innocent (Barthes, 1953). De fet, és un instrument polític i una institució. La llengua és poder i és jerarquia (Bourdieu, 1978) i, de la mateixa manera, el silenci forçat és dolor (Berman, 2013). Les institucions actuen com a operadores competents de les nostres societats diverses quan ens ofereixen solucions perquè tothom pugui ser escoltat i experimentar una comunicació efectiva amb l'Administració. Les societats actuals es componen de sectors de població cada vegada més nombrosos que parlen llengües diferents de la majoritària del sistema. Quan els serveis públics no els donen l'accés a les solucions per ser escoltats, però, silencien l'alteritat. Ja sigui per manca de coneixement, de planificació o de voluntat política, aquesta omisió és dolosa. El silenci que imposa aquesta negligència és un acte de violència institucional (i institucionalitzada). La rellevància de la traducció i la interpretació en els serveis jurídics públics de les societats democràtiques modernes no pot negar-se.

Per prendre decisions sobre la distribució dels recursos cal tenir en compte una multitud de factors, interdependències, riscos i resultats possibles. Les responsables de la formulació de polítiques pateixen en els darrers temps fretures greus. A més de les limitacions de temps, s'han reduït dràsticament els recursos, alhora que la complexitat social ha esdevingut cada cop més visible en un context de societats de diversitat creixent que demanden pràctiques més participatives i representatives. Amb l'anàlisi crítica de les pràctiques actuals i amb la proposta de solucions plausibles basades en dades, les contribucions d'aquesta secció monogràfica reclamen que la revisió de pràctiques ha de ser també una responsabilitat compartida. Les autores dels articles que s'hi inclouen ens inviten a participar en l'esfera pública, on totes tenim veu en la producció i la circulació dels discursos. Les contribucions d'aquesta secció monogràfica, com també el debat que en sorgirà, es poden interpretar com la base d'anàlisis comparades d'alternatives per al disseny de polítiques.

Ens calen més contribucions com les que presentem aquí, amb dades recopilades i analitzades rigorosament, per desenvolupar el camp de la TISP i les polítiques que la incloquin. Accedir a les responsables de la formulació de polítiques no sempre és fàcil, però és inútil si en arribar-hi no tenim dades irrefutables. Dintre de l'àrea que abasten les investigacions en TISP, la interpretació judicial ha rebut una atenció relativament prominent. Tanmateix, altres aspectes de la traducció i la interpretació jurídiques en l'àmbit dels serveis públics han assolit un interès insuficient. La *zona grisa* de la interpretació jurídica, com la denominen Bancroft, Bendana, Bruggeman, i Feuerle (2013: 96), assenyala espais de la interpretació en serveis públics i de la interpretació jurídica on les dades són insuficients. En concret, aquesta secció monogràfica sobre la traducció i la interpretació jurídiques en els serveis públics analitza les zones grises de les forces de seguretat (Adams i Alonso Rodríguez; Salaets i Balogh) i dels serveis socials (Gustafsson et al.), però també tracta altres interseccions clau: entre la interpretació judicial i les llengües de menor difusió (Pérez Senra), entre el rol i la formació (Aguirre Fernández Bravo), entre la recerca i la gestió de personal (Valero Garcés), entre els codis deontològics i les realitats desateses (Salaets i Balogh), entre els axiomes disciplinaris i les demandes socials (Valero Garcés), entre les polítiques i les pràctiques (Gustafsson et al.), entre la traducció i les ideologies lingüístiques (Pérez Senra), i entre les percepcions i la realitat (Adams i Alonso Rodríguez; Pérez Senra). Aquestes interseccions requereixen una atenció escrupolosa i una anàlisi rigorosa, i haurien de tenir-se en compte en tot esforç sistemàtic per fer avançar la recerca en TISP.

Bibliografia

- Abel, Laura K. (2013). Language access in the federal courts. *Drake Law Review*, 61, 593-638.
- Adams, Heather, i Alonso Rodríguez, Paula. (2019). The linguistic and interpreting needs of security forces in Gran Canaria: a preliminary study. *Revista de Llengua i Dret*, 71, 45-61.
- Aguilar-Solano, María. (2015). Non-professional volunteer interpreting as an institutionalized practice in healthcare: a study on interpreters' personal narratives. *Translation & Interpreting*, 17(3), 132-148.
- Aguirre Fernández Bravo, Elena. (2019). Interpreter role (self-)perception: a model and an assessment tool. *Revista de Llengua i Dret*, 71, 62-72.
- Anderson, R. Bruce W. (1978). Interpreter roles and interpretation situations: cross cutting typologies. Dins David Gerver i H. Wallace Sinaiko (ed.), *Language, interpretation and communication* (p. 130-217). Nova York, Londres: Plenum Press.
- Angermeyer, Philipp Sebastian. (2013). Multilingual speakers and language choice in the legal sphere. *Applied Linguistics Review*, 4(1). doi:[10.1515/applirev-2013-0005](https://doi.org/10.1515/applirev-2013-0005).
- Bancroft, Marjory. (2015). Community interpreting. A profession rooted in social justice. Dins Holly Mikkelsen i Renee Jourdenais (ed.), *The Routledge handbook of interpreting* (p. 217-235). Londres, Nova York: Routledge.
- Bancroft, Marjory. (2017). The voice of compassion: exploring trauma-informed interpreting. Dins Carmen Valero-Garcés i Rebecca Tipton (ed.), *Ideology, ethics and policy development in public service interpreting and translation* (p. 195-219). Bristol: Multilingual Matters.
- Bancroft, Marjory, Bendana, Lola, Bruggeman, Jean, i Feuerle, Lois. (2013). Interpreting in the gray zone: where community and legal interpreting intersect. *Translation & Interpreting*, 5, 94-113. doi:[10.12807/ti.105201.2013.a05](https://doi.org/10.12807/ti.105201.2013.a05).
- Barthes, Roland. (1953). *Le degré zéro de l'écriture*. París: Éditions du Seuil.
- Bauböck, Rainer (ed.). (2006). *Migration and citizenship. Legal status, rights and political participation*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Berman, Harold J. (2013). *Law and language. Effective symbols of community*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Blanchet, Philippe. (2016). *Discriminations : combattre la glottophobie*. París: Textuel.
- Blommaert, Jan. (2013). Citizenship, language and superdiversity: towards complexity. *Journal of Language, Identity & Education*, 12(3), 193-196. doi:[10.1080/15348458.2013.797276](https://doi.org/10.1080/15348458.2013.797276).
- Blommaert, Jan, Collins, James, i Slembrouck, Stef. (2005). Spaces of multilingualism. *Language & Communication*, 25(3), 197-216. doi:[10.1016/j.langcom.2005.05.002](https://doi.org/10.1016/j.langcom.2005.05.002).
- Bot, Hanneke. (2003). The myth of the uninvolved interpreter interpreting in mental health and the development of a three-person psychology. Dins Louise Brunette, Georges L. Bastin, Isabelle Hemlin i Heather Clarke (ed.), *The critical link 3: Interpreters in the community. (Proceedings of the Third International Conference on Interpreting in Legal, Health and Social Service Settings, Montréal, Canada 2001)* (p. 27-35). Amsterdam: John Benjamins.
- Bourdieu, Pierre. (1978). Ce que parler veut dire. *Le Français Aujourd'hui*, 41, 51-57.
- Çiçek, Kemal. (2002). Interpreters of the court in the Ottoman Empire as seen from the Sharia court records of Cyprus. *Islamic Law & Society*, 9, 1-15. doi:[10.1163/156851902753649252](https://doi.org/10.1163/156851902753649252).

- Costa, Beverley, i Briggs, Stephen. (2014). Service-users' experiences of interpreter in psychological therapy: a pilot study. *International Journal of Migration, Health and Social Care*, 10, 231-244. doi:[10.1108/IJMHC-12-2013-0044](https://doi.org/10.1108/IJMHC-12-2013-0044).
- Crezee, Ineke, Jülich, Shirley, i Hayward, Maria. (2011). Issues for interpreters and professionals working in refugee settings. *Journal of Applied Linguistics and Professional Practice*, 8, 253-273.
- Cuadra, Carin Björngren, i Staaf, Annika. (2012). Public social services' encounters with irregular migrants in Sweden: amid values of social work and control of migration. *European Journal of Social Work*, 17(1), 88-103. doi:[10.1080/13691457.2012.739556](https://doi.org/10.1080/13691457.2012.739556).
- Diaz Fouces, Oscar. (2002). La planificació de la mediació lingüística. Dins Diaz Fouces, Oscar, Marta García González i Joan Costa Carreras (ed.), *Traducció i dinàmica sociolingüística* (p. 85-110). Barcelona: Llibres de l'Índex.
- Doherty, Sharon M., MacIntyre, Anna M., i Wyne, Tara. (2010). How does it feel for you? The emotional impact and specific challenges of mental health interpreting. *Mental Health Review Journal*, 15(3), 31-44.
- Fishman, Joshua A. (1993). Ethnolinguistic democracy. Varieties, degrees and limits. *Language International*, 5(1), 11-17.
- Garber, Nathan. (1997). Community interpretation: a personal view. Dins Roda Roberts, Silvana E. Carr, Diana Abraham i Aideen Dufour (ed.), *The critical link 2: Interpreters in the community* (p. 9-20). Amsterdam: John Benjamins.
- Giridhar, Kavitha R. (2011). Justice for all: protecting the translation rights of defendants in international war crime tribunals. *Case Western Reserve Journal of International Law*, 43(3), 799.
- Gómez Guzmán, Carmen. (2018). Les sentències Covaci i Sletutjes: abast del dret a traducció de documents essencials en processos penals dins la Unió Europea. *Revista de Llengua i Dret*, 70, 71-85. doi:[10.2436/rld.i70.2018.3177](https://doi.org/10.2436/rld.i70.2018.3177).
- Gustafsson, Kristina, Norström, Eva, i Höglund, Petra. (2019). Language interpreting and brokering in Swedish public service institutions: the use of children for multilingual communication. *Revista de Llengua i Dret*, 71, 13-26.
- Habermas, Jürgen. (1962). *Strukturwandel der Öffentlichkeit: Untersuchungen zu einer Kategorie der bürgerlichen Gesellschaft*. Frankfurt: Suhrkamp.
- Hernández Sacristán, Carlos. (1997). Traductor, traducción y mediación intercultural. Dins Carlos Hernández Sacristán i Rica Morant Marco (ed.), *Lenguaje y emigración* (p. 247-260). València: Universitat de València.
- Inghilleri, Moira. (2008). The ethical task of the translator in the geo-political arena. From Iraq to Guantánamo Bay. *Translation Studies*, 1, 212-223. doi:[10.1080/14781700802113556](https://doi.org/10.1080/14781700802113556).
- Lambert, Joseph. (2018). How ethical are codes of ethics? Using illusions of neutrality to sell translations. *The Journal of Specialised Translation*, 30, 269-290.
- Lippi-Green, Rosina. (1994). Accent, standard language ideology, and discriminatory pretext in courts. *Language in Society*, 23, 163-198.
- Lipton, George, Arends, Marie, Bastian, Kerry, Wright, Bernadette, i O'Hara, Peter. (2002). The psychosocial consequences experienced by interpreters in relation to working with torture and trauma clients: a West Australian pilot study. *Synergy, Winter*, 3-7.

- Mason, Ian. (2009). Role, positioning and discourse in face-to-face interpreting. Dins Raquel de Pedro Rico, Isabelle A. Perez i Christine W. L. Wilson (ed.), *Interpreting and translating in public service settings. Policy, practice, pedagogy* (p. 52-73). Manchester: St. Jerome.
- Merlini, Rafaella. (2015). Empathy: A 'zone of uncertainty' in mediated healthcare practice. *Cultus*, 8, 27-49.
- Meylaerts, Reine. (2011). Translational justice in a multilingual world: an overview of translational regimes. *Meta: Journal des Traducteurs*, 56(4), 743-757. doi:[10.7202/1011250ar](https://doi.org/10.7202/1011250ar).
- Miller, Katrina R. (2001). Access to sign language interpreters in the criminal justice system. *American Annals of the Deaf*, 146(4), 328-330. doi:[10.1353/aad.2012.0188](https://doi.org/10.1353/aad.2012.0188).
- Monzó Nebot, Esther. (2018). Translators and interpreters as agents of diversity. Managing myths and pursuing justice in postmonolingual societies. Dins Esther Monzó Nebot i Juan Jiménez-Salcedo (ed.), *Translating Justice in a Postmonolingual Age* (p. 9-34). Delaware: Vernon Press.
- Nakane, Ikuko. (2013). Language rights in Japanese criminal courts: Bridging the gap between legal professionals and language professionals. *Asian Studies Review*, 37(3), 302-318. doi:[10.1080/10357823.2013.771134](https://doi.org/10.1080/10357823.2013.771134).
- Ozolins, Uldis. (2000). Communication needs and interpreting in multilingual settings: the international spectrum of response. Dins Roda Roberts, Silvana E. Carr, Diana Abraham i Aideen Dufour (ed.), *The critical link 2: Interpreters in the community* (p. 21-33). Amsterdam: John Benjamins.
- Ozolins, Uldis. (2010). Factors that determine the provision of public service interpreting: comparative perspectives on government motivation and language service implementation. *JoSTrans*, 14.
- Patel, Nimisha. (2002). Speaking with the silent: addressing issues of disempowerment when working with refugee people. Dins Hitesh Raval i Rachel Tribe (ed.), *Working with interpreters in mental health* (p. 219-237). Hove: Brunner & Routledge.
- Pena, Carmen. (2016). Public service interpreting and translation (PSIT) as a social integration tool. *New Voices in Translation Studies*, 14.
- Pérez Senra, Belén. (2019). La interpretación judicial en lengua de signos: una cuestión de rol. La percepción de las intérpretes de lengua de signos de la Comunidad Valenciana de su rol ante el tribunal. *Revista de Llengua i Dret*, 71, 73-87.
- Phillipson, Robert. (1990). Review article: glottopolitics and linguistic warfare. *World Englishes*, 9(1), 85-94.
- Reddy, Michael. (1979). The conduit metaphor. *Metaphor and Thought*, 2, 285-324.
- Salaets, Heidi, i Balogh, Katalin. (2019). Interpreter-mediated questioning of minors (ImQM): the voice of the children and their rapport with interpreters. *Revista de Llengua i Dret*, 71, 27-44.
- Skutnabb-Kangas, Tove. (1999). Linguistic human rights - Are you naive, or what? *TESOL Journal*, 8(3), 6-12.
- Spencer, Sarah. (2017). Multi-level governance of an intractable policy problem: migrants with irregular status in Europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44(12), 2034-2052. doi:[10.1080/1369183x.2017.1341708](https://doi.org/10.1080/1369183x.2017.1341708).
- Strandvik, Ingemar. (31 de gener de 2019). La comunicació jurídica i la claredat. L'exemple de Suècia [Apunt de blog]. Consultat a <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2019/01/31/la-comunicacio-juridica-i-la-claredat-lexemple-de-suecia-ingemar-strandvik>
- Strokosch, Kirsty, i Osborne, Stephen P. (2016). Asylum seekers and the co-production of public services: understanding the implications for social inclusion and citizenship. *Journal of Social Policy*, 45(4), 673-690. doi:[10.1017/S0047279416000258](https://doi.org/10.1017/S0047279416000258).

- Tapio, Elina, i Takkinen, Ritva. (2012). When one of your languages is not recognized as a language at all. Dins Jan Blommaert, Sirpa Leppänen, Päivi Pahta i Tiina Räisänen (ed.), *Dangerous multilingualism. Northern perspectives on order, purity and normality* (p. 284-308). Nova York: Palgrave Macmillan.
- The Study Group on Language at the United Nations. (2018). *Multilingualism in international organizations and international co-operation. Final report*. Nova York: Language and the UN. Consultat a <http://www.languageandtheun.org/symposium2018report.html>
- Valero Garcés, Carmen. (2016). Aproximaciones desde la ética en la interpretación en casos de violencia de género. *Babel*, 62(1), 67-85. doi:[10.1075/babel.62.1.04val](https://doi.org/10.1075/babel.62.1.04val).
- Valero Garcés, Carmen. (2019). Training public service interpreters and translators: facing challenges. *Revista de Llengua i Dret*, 71, 88-105.